

Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Analizi

Factor Analysis of Accounting Education Success in Undergraduate Level Students

Birkan BÜYÜKARIKAN¹, Ulukan BÜYÜKARIKAN²

Özet

Eğitimde kalitenin artırılabilmesi için; öğrenme düzeyini etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve öğretim tekniklerinin etkinliğinin ölçülebilmesi bir gerekliliktir. Öğrencilerin, ders işleme yöntemlerine karşı tutumlarını belirlemek ve bu yöntemlerin etkinlik derecelerini ölçmek, sürdürülebilir bir eğitim modelinin oluşturulabilmesi açısından önemli olabilir. Bu çalışmada, lisans düzeyinde yoğun olarak muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe derslerine ve bu derslerin işlenmesine yönelik tutumları analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında Süleyman Demirel Üniversitesi Yalvaç Büyükkutlu Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu'nda Muhasebe ve Finansal Yönetim bölümü öğrencileri ele alınmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin muhasebe derslerine ve modern yöntemlerle anlatılan muhasebe derslerine karşı daha olumlu tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin, günümüz iş koşullarına ayak uydurabilmeleri için aldıkları muhasebe eğitiminin hem teknolojik koşullara hem de sektörün taleplerine uyarlanması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Başarı, Eğitim, Faktör Analizi, Muhasebe, Teknoloji.

Abstract

It is a requirement to measure the effectiveness of teaching techniques which increases learning level and educational quality. The creation of a sustainable model of education may be important the students' studying method and their attitude towards learning determine the degree and effectiveness of these methods. In this study, the data was obtained from the accounting department at the graduate level which has to do with accounting courses and the students attitudes were analyzed as well. The reseach was carried out at the Süleyman Demirel University Yalvaç Büyükkutlu scope of the research in the School of Applied Sciences Accounting and Financial Management Department. According to the findings, students accounting classes and accounting classes with modern methods described were determined to have a more positive attitude. Students are to keep their pace with both today's business and technological conditions of their accounting education as well as the need to be adapted to the demands of the industries.

Key words: Accounting, Achievement, Education, Factor Analysis, Technology.

¹ Öğr. Elemanı, Süleyman Demirel Üniversitesi, birkanhoca@gmail.com

² Öğr. Gör. Süleyman Demirel Üniversitesi, buyukarikan@gmail.com

Giriş

Eğitim, öğretme ve öğrenme olgusunun bir sonucu olarak ifade edilebilir. Öğretme, planlı bir şekilde yürütülebilen amaca yönelik bir faaliyet olmasına karşın, okulda yürütülen öğrenme faaliyeti öğretim elemanı ile öğrenci arasındaki etkileşimin sonucunda oluşmaktadır (Zaif ve Karapınar, 2002). Öğrenme, aktif yaşantılar sonucu meydana gelen aktif bir oluşumdur (Yeşilyaprak, 2008). İnsanların, bir meslek dalını tercih etmesinde ve tercih ettikleri meslekte başarılı olabilmesinde eğitimin büyük payı vardır (Gençtürk, 2006). Mesleki bir eğitim olan, muhasebe eğitiminden beklenen; mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerinin kazandırılmasıdır. Muhasebe eğitiminin kalitesini; ders programı, ders içeriği, ders işleme biçimi ile derste kullanılan araçlar, öğretim elemanı ve öğrenciler belirlemektedir (Zaif ve Ayanoglu, 2007). Muhasebe uygulamalarına yön veren yasalar dinamik bir yapıya sahiptir. Muhasebe eğitiminin etkin ve verimli bir şekilde yapılabilmesi için mevzuatta meydana gelen değişikliklerin, uygun zamanda öğrenciye aktarılması bir gerekliliktir. Söz konusu bilgiler öğrenciye aktarılmazsa, öğrenci bu eksik bilgileri kendi çabaları ile tamamlamak zorunda kalacaktır (Demirkan, 2001).

1990'lı yıllarda başlayan bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişim, 2000'li yıllarda büyük bir ivme kazanmıştır. Dolayısıyla bu gelişim, eğitimde kullanılan araç ve gereçlere de yansiyarak eğitim teknolojilerinde çığır açmıştır. Eğitimde kullanılan modern teknolojilere; projeksiyon, simülatör, akıllı tahta, tablet bilgisayar, interaktif eğitim, uzaktan eğitim ve eğitimsel amaçlı yazılımlılar örnek olarak verilebilir. Kullanılan bu yöntemler, klasik eğitim yöntemlerine göre öğrenmeyi kalıcı bir hale getirebilmek, eğitimde kaliteyi artırmak ve öğrencileri eğitim sürecine dâhil ederek aktif öğrenmeyi gerçekleştirebilmektedir. Tüm eğitim yöntemlerinin güçlü ve zayıf yanları olabildiği gibi bu yöntemlerinde olumlu ve olumsuz yönleri bulunmaktadır. Modern eğitim yöntemlerinin kombine bir şekilde kullanımı; eğitimde meydana gelebilecek olumsuzlukların etkisi en aza indirgeyebilmektedir. Eğitimde kalitenin artırılabilmesi için; öğrenme düzeyini etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve öğretim tekniklerinin etkinliğinin ölçülebilmesi bir gerekliliktir. Öğrencilerin, ders işleme yöntemlerine karşı tutumlarını belirlemek ve bu yöntemlerin etkinlik derecelerini ölçmek, sürdürülebilir bir eğitim modelinin oluşturulabilmesi açısından önemli olabilir.

Muhasebecinin günümüzde bilgileri değerlendiren, yorumlayan ve yönetici için gerekecek bilgileri belirleyip zamanında ortaya konmasını sağlayacak özelliklerle donatılmış, bilgi ve iletişim teknolojilerini iyi kullanabilecek şekilde eğitilmesi gerekmektedir. Buna paralel olarak da üniversitelerde Muhasebe ders programlarının değişen piyasa koşullarına, kanunlara, yönetmeliklere, taleplere vs. göre sürekli olarak yenilenmesi gereklidir. Buna göre Muhasebe programları sürekli öğrenmenin inşa edileceği temel yaratacak içerikte olmalı, problem ve fırsatların tanımlanması, istenen bilginin araştırılıp öğrenilmesi ve mantıklı sonuca ulaşılmasını sağlayacak prosedürleri kavrayacak bir sürece sahip olmalıdır. Muhasebe eğitimine yönelik ders programı tasarlanırken derslerin teknik kurallar serisi olarak öğretilmemesi gerekir. Ders programı, analitik ve küresel bakış açısını vurgulayan gerçek örnekler kullanılarak yürütülmelidir (Fidan, 2012).

Tutum; bireyin bir nesneye, olaya veya duruma karşı oluşturduğu tavır olarak kabul edilebilir. Bu niteliğiyle tutum, davranışın önemli bir açıklayıcısı olabilmektedir. Bazı faaliyetlere yönelik tutumların belirlenmesi, o ekinliklerdeki başarıyı belirleyebilmek açısından önemlidir (Ekici, 2002). Özellikle muhasebe konusunda öğrencilerin eğitim alması; tutumlarda değişimler meydana getirmektedir. Öğretim elemanlarının gerek kendi derslerine gerekse sosyal yaşamdaki diğer olgulara yönelik tutumları ölçmesi eğitimin nitelik ve kalitesinin artırılmasında önemli bir etken olabilir (Çelik ve Serinkan, 2011). Tutumların, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç ögesi vardır. Bu ögeler arasında genellikle iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır. Bu varsayıma göre bireyin bir konu ile ilgili bildikleri o konuya olumlu bakmasını gerektiriyorsa (bilişsel öge), birey o konuya ilişkin olumludur (duyuşsal öge). Bunu sözleri ya da davranışları (davranışsal öge) ile ifade etmektedir (İnceoğlu, 1993).

Bilişim teknolojilerinin hızlı gelişimi, muhasebe müfredatındaki konu yelpazesinin bilgisayar ile entegrasyonu konusunda birçok araştırmacının ana hedefi olmuştur (Bhaskar, 1982; Doornekamp, 1993; Fetter vd., 1986; Rivett, 1986). Araştırmacıların bir kısmı muhasebe müfredatının bilgisayar ile entegrasyonun gerekli olduğunu savunmaktadırlar (Borthwick ve Clark 1987; Collins 1983). Fakat kullanılacak yazılımın müfredata uygun olması da bir gerekliliktir (Armitage ve Boritz 1986). Muhasebe müfredatıyla bilişim teknolojilerinin entegrasyonunda, optimum uyumun sağlanması sonucu, muhasebe eğitimindeki problemleri çözmeye önemli yollar kat edilmiştir (Laing ve Perrin, 2012). Ayrıca muhasebe dersi içerikleri mümkün olduğunca günümüz teknolojisine uygun ve bilgisayar destekli bir biçimde ele alınmalıdır (Tugay ve Ömürbek, 2014). Muhasebe eğitiminde, bilişim teknolojileri kullanımının getirileriyle ilgili yapılan araştırmalarda farklı görüşler ortaya konulduğu görülmektedir (Çankaya ve Dinç, 2009). Araştırmacıların bir kısmı multimedya araçlarının muhasebe eğitiminde kullanımının öğrenciler üzerinde olumlu etkiler sağladığını düşünmekteyken (Beets ve Lobingier, 2001; Helmi, 2001;) bazı araştırmacılar ise bunun aksini iddia etmektedirler (Lane ve Porch, 2002; Apperson vd., 2008). Muhasebe derslerinin klasik yöntemlerle işlenmesi öğrencilerin söz konusu derslere karşı olumsuz tutumlar sergilemesine yol açmaktadır. Muhasebe derslerindeki geçerli müfredatın tekrar gözden geçirilmesi ve görsel içerikli materyallerle desteklenmesiyle söz konusu dersleri daha cazip bir hale getirebilmek mümkündür (Ertuğrul ve Özdemir, 2014). Bununla birlikte öğrencilerin derste kullanılan slaytlara elektronik ortamda veya baskı olarak erişebilme imkânının bulunması söz konusu dersin daha etkin ve verimli bir şekilde işlenmesine neden olmaktadır (Seaman, 1998; Quible, 2002).

Yöntem

Bu araştırmada; Muhasebe eğitimin yoğun olarak yapıldığı, Süleyman Demirel Üniversitesi Yalvaç Büyükkutlu Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu, Muhasebe ve Finansal Yönetim bölümündeki öğrenciler ana kitleyi oluşturmaktadır. Çalışmada, muhasebe eğitimi alan 290 öğrenci araştırma kapsamında yer almıştır. Araştırmada kullanılan birincil veriler 2013-2014 eğitim ve öğretim döneminde, öğrenim gören öğrencilerden anket yöntemiyle elde edilmiştir.

Araştırmada örnek hacmi, basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir (Çiçek ve Erkan, 1996).

$$n = \frac{N \cdot S^2 + t^2}{(N-1)d^2 + (s^2 + t^2)} \quad (1)$$

Bu eşitlikte; n örnek sayısını; S, popülasyon varyansını; N, popülasyonu oluşturan kişi sayısını; t, standart nominal dağılım değerini d ise popülasyona ait hata terimini ifade etmektedir. Popülasyondan, örnekleme çerçevesinin belirlenmesinde; %5 hata payı ve %95 güven aralığı sınırları içerisinde çalışılmıştır. Buna göre; muhasebe eğitimi alan öğrencilerden 87'si araştırma kapsamında yer almıştır.

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerle kişisel görüşmeler sonucu doldurulan anket formlarından elde edilen verilerden yola çıkarak; öğrencilerin demografik özellikleri, sosyo-ekonomik durumları, almış oldukları muhasebe dersleri, bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri ve yapmış oldukları sosyal aktiviteler ortaya konulmuştur. Ayrıca, öğrencilerin muhasebe derslerine olan ilgi ve tutumları ile bu derslerin işlenişine ilgili görüşleri analiz edilmiştir. Muhasebe dersine yönelik ilgi, tutum ve dersin işlenişine ilgili olarak 62 adet iki bölüm halinde alt alta sıralanarak; "1 Kesinlikle Katılmıyorum, 2 Katılmıyorum, 3 Fikrim Yok, 4 Katılıyorum ve 5 Tamamen Katılıyorum" şeklindeki ifadeler 5'li likert ölçekli sorularla derecelendirilmiştir. Bilgisayar kullanım amaçlarıyla ilgili tutumların belirlenmesinde; 1 Hiç Kullanmıyorum, 2 Kullanmıyorum, 3 Fikrim Yok, 4 Kullanıyorum ve 5 Çok Kullanıyorum" şeklindeki ifadeler 5'li likert ölçekli sorular kullanılarak derecelendirilmiştir. Buna ek olarak anket formlarında; açık uçlu, kapalı uçlu, iki seçenekli, çok seçenekli sorularda yer almıştır. Veri tabanına aktarılan veriler, elektronik ortamda SPSS 22 yazılımı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde uygun nitel veriler için ki-kare (Pearson Chi-Square) ve frekans, nicel veriler için ve uygun likert ölçekli soruların çözümlenmesinde ise faktör analizi kullanılmıştır.

Analizde kullanılacak değişken sayısının fazlalığı ve aralarındaki muhtemel yüksek derecedeki çoklu doğrusal bağlantı bulguların yorumlanmasını güçleştirmektedir. Bu tür durumlarda toplam değişkenlerin içerdiği bilgiyi maksimum düzeyde açıklayabilecek daha az sayıda değişkene indirgemek uygun bir yöntemdir. Bu amaçla, Ana Bileşenler Faktör Analizi kullanılarak çalışmada kullanılan ana bileşenler elde edilmiştir. Örnek kütle için faktör analizi için uygunluğu KMO (Maiser Meyer Olkin) ve Bartlett's testi ile test edilmiştir (Flury, 1997).

Faktör analizinde; KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Bartlett ölçümü kullanılarak gerekli işlemler yapılmıştır. Faktör yüklerinin 0.45 veya üzerinde olması iyi bir ölçü olarak nitelendirilmektedir (Büyüköztürk, 2012). Bu araştırmada da faktör yüklerinin belirlenmesinde, 0.50'den büyük değerler ele alınmıştır.

Bulgular

Çalışmadan elde edilen veriler kategorize edilerek incelenmiştir. İlk aşamada; öğrencilerin demografik özellikleri, aldıkları muhasebe dersleri, gelecekteki kariyer tercihleri, yapmış oldukları harcamalar gibi bilgiler analiz edilmiştir. İkinci ve üçüncü aşamada ise; muhasebe dersine ilişkin tutumlar ve derslerin işleniş biçimleriyle ilgili faktörlerin analizine yer verilmiştir.

1.Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan 87 öğrencinin cinsiyet durumları Tablo 1.1'de verilmiştir. Buna göre; araştırmaya katılan öğrencilerin %59.9'u erkek, %47.1'i ise kızdır.

Tablo 1.1. Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	Yüzde (%)
Erkek	46	52.9
Kız	41	47.1
Toplam	87	100.0

Öğrencilerin yaşlara göre dağılımı Tablo 1.2'de verilmiştir. Buna göre; öğrencilerin %29.9'u 22, %25.3'ü 21, %19.5'i 20, %12.6'sı 23, %10.3'ü 19 ve %2.3'ü ise 24 yaşındadır.

Tablo 1.2. Öğrencilerin Yaşlara Göre Dağılımı

Yaş	f	Yüzde (%)
24	2	2.3
23	11	12.6
22	26	29.9
21	22	25.3
20	17	19.5
19	9	10.3
Toplam	87	100.0

Tablo 1.3'te görüldüğü gibi öğrenim gören öğrencilerin eğitim düzeyleri görülmektedir. Muhasebe ve Finansal Yönetim bölümünde öğrenim gören öğrencilerin %96.6'sı Lise, %3.4'ü ise Meslek Yüksek Okulu mezunudur.

Tablo 1.3. Öğrencilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	f	Yüzde (%)
Lise	84	96.6
MYO	3	3.4
Toplam	87	100.0

Öğrenim gören öğrencilerin mezun oldukları Lise türü Tablo 1.4'te verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin; %39'u ticaret, %27.6'sı meslek, %19.5'i genel, %9.2'si anadolu ve %4.6'sı ise diğer liselerden mezundur.

Tablo 1.4. Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türleri

Lise Türleri	f	Yüzde (%)
Ticaret Lisesi	34	39.1
Genel Lise	17	19.5
Anadolu Lisesi	8	9.2
Meslek Lisesi	24	27.6
Diğer Liseler	4	4.6
Toplam	87	100.0

Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıflar Tablo 1.5'te görülmektedir. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin %64.4'ü 3. sınıf öğrencisi, %20.7'si 1.sınıf, %14.9'u ise 2.sınıf Muhasebe ve Finansal Yönetim bölümü öğrencisidir.

Tablo 1.5. Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıflar

Sınıf	f	Yüzde (%)
1.sınıf	18	20.7
2.sınıf	13	14.9
3.sınıf	56	64.4
Toplam	87	100.0

Tablo 1.6'ya göre öğrencilerin %52.9'u yurttan, %46.0'si ise evde ve %1.1'i apartta ikamet etmektedir.

Tablo 1.6. Öğrencilerin İkamet Ettikleri Yerler

İkametgâh	f	Yüzde (%)
Yurt	46	52.9
Apart	1	1.1
Ev	40	46.0
Toplam	87	100.0

Tablo 1.7'ye göre araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin %65.5'i burs aldıklarını beyan etmiştir.

Tablo 1.7. Öğrencilerin Burs Alma Durumu

Burs Alma Durumu	f	Yüzde (%)
Evet	57	65,5
Hayır	30	34,5
Toplam	87	100

Öğrencilerin gelecekteki kariyer hedefleri Tablo 1.8'de verilmiştir. Buna göre öğrencilerin en çok tercih ettikleri meslekler Muhasebeci (%29.9) ile Bankacı (%20.7), en az tercih ettikleri meslekler ise Kolluk Hizmeti (Polis, Zabıta vb.) ve Tacir'dir.

Tablo 1.8. Öğrencilerin Gelecekteki Kariyer Hedefleri

Meslekler	f	Yüzde (%)
Muhasebeci	26	29.9
Bankacı	18	20.7
Memur	14	16.1
Akademisyen	11	12.6
Öğretmen	2	2.3
Borsa-finans	7	8.0
Sigortacı	3	3.4
Esnaf	2	2.3
Kolluk Hizmeti	1	1.1
Politikacı	2	2.3
Tacir	1	1.1
Toplam	87	100.0

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin Lisans düzeyinde aldıkları muhasebe dersleri Tablo 1.9'da incelenmiştir. Buna göre öğrencilerin 98.9'u genel muhasebe, %79.3'ü şirketler muhasebesi, %78.2'si muhasebe standartları, %74.7'si envanter ve bilanço, %65.5'i maliyet muhasebesi, %64.4'ü ise konaklama işletmeleri muhasebesi, muhasebe paket programları ve dönem sonu işlemleri derslerini almışlardır. Bazı öğrenciler, MYO'dan dikey geçiş ile geldikleri için söz konusu muhasebe derslerinden muaf olduklarını beyan etmişlerdir.

Tablo 1.9. Lisans Düzeyindeki Öğrencilerin Aldıkları Muhasebe Dersleri

Dersler	f	Yüzde (%)
Genel Muhasebe	86	98.9
Envanter ve Bilanço	65	74.7
Maliyet Muhasebesi	57	65.5
Şirketler Muhasebesi	69	79.3
Muhasebe Standartları	68	78.2
Konaklama İşletmeleri Muhasebesi	56	64.4
Finansal Muhasebe	59	67.8
Muhasebe Paket Programları	56	64.4
Dönem Sonu İşlemleri	56	64.4

Öğrencilerin aylık ortalama harcama miktarı ve söz konusu harcama kalemlerinin payı Tablo 1.10'da belirtilmiştir. Elde edilen verilerden hareketle, öğrencilerin aylık ortalama harcama miktarı 605.8 TL olarak hesaplanmıştır. Aylık giderlerin payları incelendiğinde; barınma giderleri %38.5 ile en yüksek masraf kalemini oluştururken, eğitim harcamaları %8.0'lik payı ile en düşük masraf kalemini

oluşturmaktadır. Yapılan tek yönlü varyans analizi neticesinde, öğrencilerin aylık ortalama gelirleri ile sınıfları oluşturan gruplar arasında karşılıklı olarak analiz yapıldığında istatistiki değerlendirmeye tabi olacak bir sonuca varılamamıştır.

Tablo 1.10. Öğrencilerin Aylık Ortalama Harcama Kalemleri

Sınıf	Ortalama Harcama Miktarı (TL)	Gıda Payı (%)	Seyahat Payı (%)	İletişim Payı (%)	Barınma Payı (%)	Eğitim Payı (%)
1.sınıf	574.2	35.3	9.1	7.4	42.2	6.0
2.sınıf	503.8	28.6	12.6	8.2	43.7	6.9
3.sınıf	639.6	32.8	12.4	9.5	36.5	8.8
Ortalama	605.8	32.9	11.7	8.9	38.5	8.0

Öğrencilerin aylık ortalama yaptığı etkinlikler (ayda kaç kez yaptıkları) Tablo 1.11’de verilmiştir. Elde edilen verilerden hareketle, öğrencilerin yapmış olduğu en popüler etkinlik kafe vb. yerlere gitmek (10.1), popüler olmayan etkinliğin ise konsere gitme (0.4) olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, kafe vb. yerlere gitme etkinliğinin sınıfları oluşturan gruplara göre doğrusal bir şekilde arttığı söylenebilir. Öğrencilerin aylık yapmış oldukları etkinliklerden kafe vb. yerlere gitmek ile sınıfları oluşturan gruplar arasında ($p<0.05$ ve $p<0.01$ değerine göre) istatistiki olarak farklılık bulunmaktadır ($p=0.001$).

Tablo 1.11. Öğrencilerin Aylık Ortalama Yaptıkları Etkinlikler

Sınıf	Sinema	Spor	Gezi	Kafe*	Konser	Konferans
1.sınıf	0.8	2.7	2.3	5.4	0.1	0.6
2.sınıf	0.5	2.7	1.3	6.5	0.4	1.0
3.sınıf	1.6	3.6	4.4	12.4	0.4	0.6
Ortalama	1.3	3.3	3.5	10.1	0.4	0.6

* $p<0.05$

Öğrencilerin bilgisayar kullanım öncelikleri Tablo 1.12’de gösterilmiştir. Buna göre öğrenciler; İnternet kullanımını “sıklıkla” (3.7), film izlemeyi (3.4), müzik dinlemeyi (3.3), oyun oynamayı (2.8), iletişimi (2.7) “arada sırada”, iş takibi ve kayıt tutmayı (1.9), paket program kullanımını (1.7) “nadiren” yapmaktadır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, öğrencilerin bilgisayar kullanım öncelikleri ile sınıfları oluşturan gruplar arasında karşılıklı olarak analiz yapıldığında ($p<0.05$ değerine göre) istatistiki olarak farklılık bulunmaktadır ($p=0.013$).

Tablo 1.12. Öğrencilerin Bilgisayar Kullanımdaki Öncelikleri

Sınıf	İnternet	Film	Müzik	İletişim	Paket program*	İş takip	Oyun
1.sınıf	3.4	3.3	3.1	2.3	1.0	1.7	3.2
2.sınıf	3.5	3.0	3.1	3.3	2.0	2.6	2.0
3.sınıf	3.8	3.5	3.4	2.7	1.8	1.8	2.8
Ortalama	3.7	3.4	3.3	2.7	1.7	1.9	2.8

*p<0.05 **1 Asla, 2 Nadiren, 3 Arada Sırada, 4 Sıklıkla, 5 Daima

Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda, öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanım süreleri Tablo 1.13'te incelenmiştir. Buna göre; ortalama bilgisayar kullanım süresi 7.4 yıl, internet kullanım süresinin ise günde 4.9 saat olduğu tespit edilmiştir. Bilgisayar kullanım (p=0.008) ve internet kullanım süresi (p=0.004) ile sınıfları oluşturan gruplar arasında karşılıklı olarak analiz yapıldığında (p<0.05 ve p<0.01 değerine göre) istatistiki olarak farklılık bulunmaktadır.

Tablo 1.13. Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanım Süreleri

Sınıf	Bilgisayar Kullanımı (Yıl)*	Ortalama İnternet Kullanımı (Gün/Saat)*
1.sınıf	6.6	3.2
2.sınıf	5.6	3.4
3.sınıf	8.2	5.8
Ortalama	7.4	4.9

*p<0.05

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin muhasebe paket programları kullanım durumu Tablo 1.14'te verilmiştir. Buna göre; 3. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin %57.1'i, 2. sınıfta %30.8'i ve 1. sınıfta ise %11.1'i muhasebe ile ilgili paket programlar kullanmaktadır.

Muhasebe paket programları kullanımı ile sınıf grupları arasında $X^2=12.768$ ve $p=0.002 < 0.05$ olduğundan istatistiki farklılıklar arasında anlamlı bir ilişki görülmektedir.

Tablo 1.14. Öğrencilerin Muhasebe Paket Programları Kullanım Durumu

		1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	Toplam
Kullanıyor	f	2	4	32	38
	Yüzde (%)	11.1	30.8	57.1	43.7
Kullanmıyor	f	16	9	24	49
	Yüzde (%)	88.9	69.2	42.90	56.3
Toplam	f	18	13	56	87
	Yüzde (%)	100.0	100.0	100.0	100.0

$X^2 = 12.768$ p<0.002

2. Öğrencilerinin Muhasebe Derslerine Karşı Tutumları

Araştırma kapsamında elde edilen veri setine ilişkin öğrencilerin muhasebe derslerine karşı tutumları Tablo 2'de verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre 3 Faktör belirlenmiştir. Bu üç faktör toplam varyansın %50.1'ini açıklamaktadır. KMO ölçek geçerliliği 0.836'dır.

Tablo 2. Öğrencilerinin Muhasebe Derslerine Karşı Tutumları

Faktör adı	Soru ifadesi	Faktör yükleri	Varyansın açıklama oranı (%)	Güven irlik
Faktör 1	-Muhasebe bilmece gibidir, soruları çözünce zevk alıyorum	0.786	24.0	0.904
	-Muhasebe ile uğraşmaktan asla sıkılmam	0.809		
	-Muhasebeyi gerçekten seviyorum	0.780		
	-Muhasebe derslerini diğer derslerden daha çok severim	0.705		
	-Muhasebe sorusuyla uğraşmak insana zevk verir	0.72		
	-Bence muhasebe dersleri çok zevklidir	0.665		
Faktör 2	-Muhasebe günlük hayatta çok gereklidir	0.684	14.1	0.746
	-Muhasebe hakkında daha çok şey öğrenmek isterim	0.576		
	-Muhasebe öğrenerek gelecekte iyi bir kariyer yapmak mümkündür	0.795		
	-Muhasebe öğrenmek ileride gelirime önemli katkılarda bulunacak	0.709		
Faktör 3	-Muhasebeden bir şey anlamıyorum	0.611	12.0	0.850
	-Muhasebenin gerekli olduğuna pek inanmıyorum	0.548		
	-Muhasebenin gerçek hayatta ne işe yarayacağını anlayamadım	0.607		
	-Muhasebenin günlük yaşamımızda bir önemi yoktur	0.637		
Toplam			50,1	
Kaiser-Meyer-Olkin Ölçek Geçerliliği			0.836	
Bartlett Küresellik Testi		Ki kare	921.885	
p değeri			0.000	

Birinci faktör, istekli olma ve sevme faktörü; 0.904 güvenilirlik seviyesinde toplam varyansın %24.01'ini açıklamakta olup, 6 etkeni bünyesinde barındırmaktadır. İkinci faktör, geleceğe katkısı faktörü; 0.746 güvenilirlik seviyesinde toplam varyansın %14.13'ünü açıklamakta olup, 4 etkeni bünyesinde barındırmaktadır. Üçüncü faktör, sıkıcı ve gereksiz olması faktörü; 0.850 güvenilirlik seviyesinde toplam varyansın %11.98'ini açıklamakta olup, 4 etkeni bünyesinde barındırmaktadır. Analiz sonucunda faktörler olumluya yakın çıktığı görülmektedir.

Ertuğrul ve Özdemir (2014) çalışmalarında öğrencilerin muhasebe derslerine yönelik tutumlarının olumsuzu yakın çıkması, muhasebe eğitimi sisteminin tekrar gözden geçirilmesinin gerekliliğine işaret etmiştir.

Öğrencilerin muhasebe dersini işleyiş yöntemlerine karşı tutumları Tablo 3'te incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre 4 Faktör belirlenmiştir. Bu üç faktör toplam varyansın yaklaşık %65'ini açıklamaktadır. KMO ölçek geçerliliği 0.825'tir.

Tablo 3. Öğrencilerin Muhasebe Dersini İşleyiş Yöntemlerine Karşı Tutumları

Faktör adı	Soru ifadesi	Faktör yükleri	Varyansı açıklama oranı (%)	Güvenirlilik
Faktör 1	-Klasik yöntemlerle anlatılan dersler daha öğretici olmaktadır	0.846	23.819	0.952
	-Klasik yöntemlerle anlatılan dersler daha anlaşılır olmaktadır	0.842		
	-Klasik yöntemlerle anlatılan dersleri takip etmek daha kolaydır	0.866		
	-Klasik yöntemlerle anlatılan derslerde not tutmak kolaydır	0.807		
	-Klasik yöntemlerle anlatılan dersler daha akılda kalıcı olmaktadır	0.885		
	-Klasik yöntemlerle anlatılan derslere aktif katılım artmaktadır	0.867		
	-Klasik yöntemlerle derslerde daha fazla aktif katılım sağlanmaktadır	0.873		
	-Klasik yöntemlerle derslerde daha fazla aktif katılım sağlanmaktadır	0.705		
Faktör 2	-Slayttan anlatılan dersler daha anlaşılır olmaktadır	0.860	16.946	0.925
	-Slayttan anlatılan dersleri takip etmek daha kolaydır	0.837		
	-Slayttan anlatılan derslerde not tutmak kolaydır	0.808		
	-Slayttan anlatılan dersler daha akılda kalıcı olmaktadır	0.799		
	-Slayttan anlatılan derslere aktif katılım artmaktadır	0.818		
	-Slayttan anlatılan derslerde daha fazla aktif katılım sağlanmaktadır	0.754		
Faktör 3	-İyi bir muhasebe eğitimi için mesleki staj uygulamaları bir gerekliliktir	0.805	14.981	0.883
	-İyi bir muhasebe eğitimi için konuyla ilgili konferans ve seminerler düzenlenmelidir	0.825		
	-İyi bir muhasebe eğitimi için analize dayalı, yoğunlaştırılmış bir eğitim gereklidir	0.815		
	-Dersin daha iyi kavranabilmesi için örnek olaylara ağırlıklı olarak yer verilmelidir	0.784		
	-Dersin daha iyi kavranabilmesi için Staj/uygulamasına daha da ağırlık verilmelidir	0.815		
Faktör	-Klasik yöntemlerle dersler gürültüye davetiye	0.887	9.622	0.872

4	çıkarmaktadır		
	-Klasik yöntemlerle dersler dalgınlık yaratmaktadır	0.853	
	-Klasik yöntemlerle derslerde eğitimci ile iletişim sorunu yaşamaktayız	0.887	
Toplam			65,368
	Kaiser-Meyer-Olkin Ölçek Geçerliliği		0.825
	Bartlett Küresellik Testi	Ki kare	1857.33

Birinci faktör, klasik yöntemle dersin öğrenilebildiği faktörü; 0,952 güvenilirlik seviyesinde toplam varyansın %23.81'ini açıklamakta olup, 8 etkeni bünyesinde barındırmaktadır. İkinci faktör, sunu kullanmanın öğrenmeyi arttırma faktörü; 0.925 güvenilirlik seviyesinde toplam varyansın %16.94'ünü açıklamakta olup, 6 etkeni bünyesinde barındırmaktadır. Üçüncü faktör, uygulamalı ders vermenin öğrenmeye etkisi faktörü; 0.883 güvenilirlik seviyesinde toplam varyansın %14.98'ini açıklamakta olup, 5 etkeni bünyesinde barındırmaktadır. Dördüncü faktör, klasik yöntemin öğrenmedeki olumsuz etkileri faktörü; 0.872 güvenilirlik seviyesinde toplam varyansın %9.62'sini açıklamakta olup, 3 etkeni bünyesinde barındırmaktadır.

Çankaya ve Dinç (2009) öğrencileri iki grupta incelemiş ve powerpoint sunumu ile ders gören öğrenci grubunun, klasik usulde ders gören öğrenci grubuna göre muhasebe derslerini daha olumlu algıladıklarını belirlemişlerdir.

Teorik bilgileri klasik yöntem ve sunu tekniği ile birlikte kullanmanın yanı sıra, öğrencilerin derse olan ilgilerini arttırabilmek için uygulama veya stajın yapılması, onların meslek hayatlarında karşılaşabilecekleri sorunlara kolaylıkla çözüm önerileri getirebilmelerini sağlayabileceklerdir.

Sonuç ve Tartışma

Çalışmada, lisans düzeyinde muhasebe eğitiminin yoğun olarak yapıldığı Muhasebe ve Finansal Yönetim bölümündeki öğrenciler ele alınmıştır. Araştırmanın literatüre katkısı; öğrencilerin demografik özelliklerinin ayrıntılı bir şekilde verilmesi, muhasebe derslerine ve bu derslerin işlenişine yönelik tutumların incelenmesidir. Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda şu sonuçlar ifade edilebilir;

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin, %59.9'u erkek, %47.1'i ise kızdır. Öğrenim gören öğrenciler 19-24 yaş aralığında ve %39'u ticaret lisesi mezunudur. Öğrencilerin en çok tercih ettikleri meslekler arasında Muhasebecilik ile Bankacılık, en az tercih ettikleri meslekler ise Kolluk Hizmeti (Polis, Zabıta vb.) ve Tacir'dir.

Aylık giderlerin payları incelendiğinde; barınma giderleri %38.5 ile en yüksek masraf kalemini oluştururken, eğitim harcamaları %8.0'lik payı ile en düşük masraf kalemini oluşturmaktadır. Öğrencilerin yaptıkları en popüler etkinlik kafe vb. yerlere gitmektir.

Bilgisayar kullanım öncelikleri incelendiğinde, en önemli kriter internet kullanımı olarak belirlenmiştir. Öğrenciler ortalama 7.4 yıldır bilgisayar ve günlük 4.9 saat internet kullandıklarını beyan etmişlerdir.

Muhasebecilik ve Bankacılık; bilgi iletişim teknolojilerinin yoğun olarak kullanıldığı mesleklerdir. Değişen piyasa koşulları ve kanunlar, kalifiye elemanların yetiştirilmesini önemli kılmaktadır. Öğrencilerin %43.7'si muhasebe ile ilgili uygulamalar için paket program kullanmaktadır. Muhasebe bölümü öğrencilerinin bilgi iletişim teknolojilerine bakış açıları, bu mesleğin gereklerini sağlayacak düzeyde olmadıklarını belirlenmiştir. Meslekteki teknolojik yeniliklerin uygulamalı olarak öğrenilememesi mesleğe başlayacak olan mezunların iş hayatında geri planda kalmasına sebep olacaktır. Bu yüzden muhasebe derslerinin günümüz iş koşullarına uygun verilmesi, muhasebe eğitiminin kalitesi açısından önemli bir adım olacaktır.

Öğrencilerinin muhasebe derslerine karşı tutumlarına yapılan Faktör analizi sonucunda, 3 faktör belirlenmiştir. Elde edilen verilerden hareket edilerek; muhasebe derslerine yönelik öğrencilerin olumlu tutumlara sahip oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin geneli ortaöğretim kurumlarında muhasebe dersi aldıklarından dolayı muhasebeye sıcak bakmaktadırlar.

Öğrencilerin muhasebe dersini işleyiş yöntemlerine karşı tutumlarına yapılan Faktör analizi sonucunda, 4 faktör belirlenmiştir. Buna göre; modern yöntemlerle anlatılan muhasebe derslerine karşı daha olumlu tutuma sahiptir. Öğretim elemanlarının, çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak anlattıkları muhasebe derslerine olan aktif katılımlar arttığı için öğrencilerin öğrenme potansiyelleri de artmaktadır. Buna karşın klasik yöntemlerle anlatılan derslere de öğrenciler olumlu yaklaşmışlardır. Bu noktadan hareketle eğitimde kullanılan klasik ve modern metotların birlikte kullanılması eğitimde kalıcılığı arttırabilecek ve öğrenmeyi de olumlu yönde etkileyebilecektir.

Kaynaklar

- Armitage, H.M. ve Boritz, J.E. (1986). Integrating Computers into the Accounting Curriculum. *Issues in Accounting Education*,(Spring) 1(1), 86-101.
- Apperson, J.M., Laws, E.L., Scepanky, J.A. (2008). An Assessment of Student Preferences for PowerPoint Presentation Structure in Undergraduate Courses. *Computers & Education*, 50(1), 148-153.
- Beets, S.D. ve Lobingier, P.G. (2001). Cyber Dimensions: Pedagogical Techniques: Student Performance and Preferences. *Journal of Education for Business*, 76(4), 231-235.
- Bhaskar, K.N. (1982). Use of Computers in Accounting Courses. *Accounting and Business Research*, 13(49), 3-10.
- Borthwick, A.F. ve Clark, R.L. (1987). Research on Computing in Accounting Education: Opportunities and Impediments. *Issues in Accounting Education*, 2(2), 173-192.

- Büyüköztürk, Ş. (2012). Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı (17. Basım). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Collins, R. (1983). Computers and Accounting Courses: A Comment, Accounting and Business Research. 13(52), 312-314.
- Çankaya, F. ve Dinç, E. (2009). Powerpoint ve Klasik Usulde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrenciler Arasındaki Farklılıkların Tespiti: Karadeniz Teknik Üniversitesinde Bir Araştırma. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(1), 28-52.
- Çelik, M. ve Serinkan, C. (2011). Muhasebe Dersine Yönelik Tutumlarda Üniversite Öğrencilerinin Bireysel ve Bölümsel Farklılıkları. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 13(3), 289-321.
- Çiçek, A. ve Erkan, O. (1996). Tarım Ekonomisinde Araştırma ve Örneklem Yöntemleri: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları.
- Demirkan, Ş. (2001, Mayıs). Muhasebe Eğitim Yöntemleri. XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, (s. 51-66). Antalya, Türkiye.
- Doornekamp, B.G. (1993). Students Valuation of the Use of Computers in Education. Computers Education. 21(1), 103-113.
- Ekici, G. (2002). Biyoloji Öğretmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçeği. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 22(1), 62-66.
- Ertuğrul, İ. ve Özdemir, S. (2014). Muhasebe Dersi Alan Ön Lisans ve Lisans Öğrencilerinin Ders Yönelik Tutumlarının Tespiti: Ege Bölgesinde Bir Uygulama. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(1), 204-214.
- Fetters, M., McKenzie, J., & Callaghan, D. (1986). Does the Computer Hinder Accounting Education: An Analysis of Some Empirical Data. Issues in Accounting Education,(Spring) 1(1), 76-85.
- Fidan, M.E. (2012). Üniversitelerde Muhasebe Dersini Powerpoint Sunumu ve Klasik Yöntem ile Alan Öğrenciler Arasındaki Farklılıklar: Bilecik Üniversitesi Örneği. Journal of Yaşar University, 25(7), 4281-4306.
- Flurly, B. (1997). A First Course in Multivariate Statistics. USA: Springer.
- Gençtürk, M. (2006). Alınan Eğitimin Meslek Yaşamındaki Yeterlilik Düzeyinin İşletmelerin Muhasebe-Finans Bölümünde Çalışanlar Üzerinde Tespitine Yönelik Bir Alan Araştırması: Isparta, Burdur, Denizli ve Antalya Organize Sanayi Bölgeleri Örneği. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(2), 55-82.
- Helmi, M.A. (1986). Integrating the Microcomputer into Accounting Education Approaches and Pitfalls. Issues in Accounting Education, 1(1), 102-111.
- İnceoğlu, M. (1993). Tutum Algı İletişim. Ankara: Verso Yayıncılık.
- Laing, G.K ve Perrin, R.W. (2012). Integration of a Computer Application in a First Year Accounting Curriculum: An Evaluation of Student Attitudes. Higher Education Studies, 2(2), 1-8.

- Lane, A. ve Porch, M. (2002). Computer Aided Learning (CAL) and its Impact on the Performance of Non-specialist Accounting Undergraduates. *Accounting Education: An International Journal*, 11(3), 217-233.
- Quible, Z. K. (2002). Maximizing The Effectiveness of Electronic Presentations. *Business Communication Quarterly*, 65(2), 82–85.
- Rivett, D.W. (1986). Integration of Microcomputers into the Financial Accounting Curriculum. *Accounting Forum*, 13(1), 63-64.
- Seaman, M. A. (1998). Developing visual displays for lecture-based courses. *Teaching of Psychology*, 25(2), 141–145.
- Suguhara, S. ve Boland, G. (2006). The Effectiveness of Powerpoint Presentations in the Accounting Classroom. *Accounting Education. An International Journal*, 15(4), 391-403.
- Tugay, O. ve Ömürbek, V. (2014). Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Derslerinin Uygulamada Kullanılma Düzeyi ve Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), 53-74.
- Yeşilyaprak, B. (2008). *Eğitim Psikolojisi* (4. Basım). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Zaif, F. ve Ayanoğlu, Y. (2007). Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye’de Bir İnceleme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 115-136.
- Zaif, F. ve Karapınar, A. (2002). Muhasebe Eğitiminde Değişim İhtiyacı. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 111-134.

Teşekkürler

Bu araştırmada anketleri samimiyet ve sabırla cevaplayan Süleyman Demirel Üniversitesi Yalvaç Büyükkutlu Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu öğrencilerine, çalışanlarına ve değerli öğrencilerim Murat Turan ve Ferdi Arı'ya teşekkürü bir borç bilirim.